

اخبار و تحلیل‌ها

نشریه روزانه (داخلی) معاونت سیاسی

نمایندگی ولی فقیه در سپاه

سال بیست و هشتم / شماره ۶۷۷۸

سه شنبه ۲۰ مرداد ۱۴۰۵

امام خامنه‌ای (ره):

ملت ایران درسهای اسلامی و شیعی خود را خوب بلد است؛
میداند که چه کار کند. امام حسین (علیه السلام) فرمود: مِثْلِي لَا
يُبَايِعُ مِثْلَ يَزِيدَ؛ کسی مثل من، با کسی مثل یزید بیعت نمی‌کند. ملت
ایران در واقع می‌گویند: ملّتی مثل ما، با این فرهنگ، با این سابقه، با
این معارف عالی، با سردمدارانی مثل افراد فاسدی که امروز در
آمریکا بر سر کارند، بیعت نخواهد کرد.

۱۴۰۴/۱۱/۲۸

دو مسیر ریلی؛ جایگزین مسیرهای دریایی

👤 علی محمدی

محدودیت‌های ایجادشده در مسیرهای دریایی، نقشه تجارت خارجی کشور را وارد مرحله تازه‌ای کرده است؛ مرحله‌ای که در آن ریل و جاده بیش از گذشته جای خود را در انتقال کالا باز کرده‌اند و چین، ترکیه، پاکستان و روسیه به حلقه‌های مهم شبکه جدید لجستیکی ایران تبدیل شده‌اند. در این میان، مسیرهای ریلی و زمینی چین اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده‌اند و تجارت ایران با چین دیگر الزاماً به یک مسیر دریایی وابسته نیست.

در حال حاضر دو مسیر برای انتقال کالا از چین به ایران در حال استفاده است. مسیر نخست از خورگوس در مرز چین آغاز می‌شود و پس از عبور از قزاقستان و ترکمنستان، از مرز اینچه‌برون وارد ایران می‌شود. مسیر دوم نیز کالا را به بندر آکتائو در قزاقستان منتقل کرده و سپس از طریق دریای خزر به بندر شمالی ایران می‌رساند. این مسیرها تا آن اندازه اهمیت پیدا کرده‌اند که آمریکا بامداد ۱۹ تیرماه، پل «آق‌تکه‌خان» در مسیر راه‌آهن اینچه‌برون-گرمسار را هدف گرفتند؛ شاهراهی که بخشی از ترافیک قطارهای چین را مدیریت می‌کند.

به گفته رئیس کمیسیون حمل‌ونقل و لجستیک اتاق تهران، انتقال کالا از چین به ایران از مسیر ریلی، در صورت نبود اختلال، حدود سه تا چهار هفته زمان می‌برد. این در حالی است که حمل دریایی زمان بیشتری نیاز دارد و با توجه به محدودیت‌های فعلی، مسیرهای ریلی و زمینی به گزینه‌های اصلی تبدیل شده‌اند. حتی پیشنهاد شده این مسیر با عنوان «کریدور روشنایی» شناخته شود تا در صورت شکل‌گیری توافق رسمی حمل‌ونقل میان ایران و چین، زمینه افزایش ظرفیت و تثبیت این مسیر فراهم شود.

اما ایجاد مسیر جایگزین به‌تنهایی کافی نیست؛ زیرا اگر قطار چین پس از طی هزاران کیلومتر در مرز ایران متوقف شود، مزیت اصلی مسیر ریلی یعنی سرعت، عملاً از بین می‌رود. به گفته کارشناسان، حکمرانی کشور در مرزهای زمینی با قبل از محاصره تفاوت محسوسی نداشته و هنوز صف‌ها و توقف‌های بعضاً چند هفته‌ای در مرزهای کشور مانند بازرگان گزارش می‌شود. در حالی که سایر کشورهای دنیا برای مدت زمان عبور کالا از مرزهای خود به دنبال رکوردشکنی در حد ساعت و دقیقه هستند، دستگاه‌های فعال در مرزهای ایران با ناهماهنگی رویه‌های خود، هفته‌ها کالا را در مرز نگه می‌دارند.

فعال‌سازی بندرهای خشک مانند آپرین، یزد، کاشان و سرخس نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. توزیع بار در این مراکز می‌تواند فشار بر بنادر جنوبی را کاهش دهد و شبکه لجستیکی ایران را از تمرکز بیش از حد در یک نقطه خارج کند. بندر شهید رجایی نمونه‌ای از اهمیت توزیع جغرافیایی بار است؛ تمرکز بخش قابل توجهی

از تجارت در یک بندر، علاوه بر افزایش آسیب‌پذیری در شرایط بحرانی، می‌تواند ظرفیت کل شبکه را نیز محدود کند.

اگر اصلاح حکمرانی، مدیریت واحد مرزی، پنجره واحد گمرکی، توسعه بنادر خشک و دیجیتالی شدن فرآیندهای تجاری همزمان با توسعه کریدورها پیش برود، محدودیت‌های دریایی می‌تواند از یک تهدید به فرصتی برای بازآرایی شبکه لجستیکی ایران تبدیل شود؛ شبکه‌ای که در آن ریل، جاده و مسیرهای شمالی سهم بیشتری از تجارت خارجی کشور را بر عهده خواهند گرفت.

▼ گزارش روز

فرمانده جدید؛ تجربه‌ای چندلایه و کم‌نظیر

 بهرام بختیاری

حضرت آیت‌الله سید مجتبی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب و فرماندهی معظم کل قوا، دیروز با صدور احکامی، چند تن از فرماندهان ارشد نظامی را به سمت‌های مختلف منصوب کردند که از جمله آن‌ها انتصاب سردار سرلشکر پاسدار احمد وحیدی را به سمت فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است. این انتصاب، نقطه اوج مسیری است که بیش از چهار دهه پیش از حوزه اطلاعات و عملیات آغاز شد و اکنون به فرماندهی کل سپاه پاسداران انجامیده است. سردار وحیدی از نسل نخست

فرماندهانی است که هم‌زمان با شکل‌گیری سپاه، پای در میدان گذاشت و طی سال‌ها، تجربه‌ای چندلایه و کم‌نظیر از خود به جای گذاشت.

کارنامه سردار وحیدی را نمی‌توان در یک قالب محدود جای داد. او دانش‌آموخته مهندسی الکترونیک، مهندسی صنایع و مدیریت راهبردی است و مسیر خود را از حوزه‌های اطلاعاتی و عملیاتی سپاه آغاز کرد. در سال‌های دفاع مقدس، در پیچیده‌ترین مقاطع امنیتی و نظامی کشور حضور داشت و بعدها این تجربه را به عرصه طراحی و برنامه‌ریزی دفاعی و سپس مدیریت کلان امنیتی و اجرایی کشور گسترش داد. آنچه او را از بسیاری از فرماندهان متمایز می‌کند، تلفیق تجربه میدان با نگاه راهبردی و مدیریت اجرایی است.

یکی از نقاط عطف کارنامه سردار وحیدی، نقش‌آفرینی او در شکل‌گیری ساختار نیروی قدس و فعالیت در حوزه اطلاعات سپاه است. حضور در این عرصه، او را با محیط امنیتی منطقه، تهدیدات فرامرزی و ضرورت سازماندهی ظرفیت‌های مقاومت آشنا کرد. پس از سال‌ها فعالیت در این حوزه‌ها، وارد ساختار وزارت دفاع شد و در دولت دهم به عنوان وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح منصوب شد. در آن دوران، توسعه توان دفاعی کشور و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و صنعتی برای پاسخ به نیازهای نیروهای مسلح، در کانون توجه او قرار داشت.

اما دامنه مسئولیت‌های سردار وحیدی به وزارت دفاع ختم نشد. او بعدها به حوزه‌های سیاست‌گذاری کلان دفاعی و امنیت ملی

نیز وارد شد و مسئولیت‌هایی چون نمایندگی نیروهای مسلح در تدوین برنامه پنجم توسعه، ریاست مرکز تحقیقات راهبردی دفاعی، عضویت در شورای راهبردی روابط خارجی، ریاست کمیسیون دفاعی و امنیتی مجمع تشخیص مصلحت نظام و حضور در هیئت نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام را بر عهده گرفت. این بخش از کارنامه او، نشان‌دهنده توانایی او در پیوند زدن تجربه میدان با مطالعات راهبردی و سیاست‌گذاری است.

ورود به وزارت کشور در دولت سیزدهم نیز فصل تازه‌ای از کارنامه او گشود. او این بار مسئولیت تأمین امنیت داخلی، مدیریت بحران، هدایت استانداری‌ها، برگزاری انتخابات، امور مرزی و هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی و امنیتی را بر عهده گرفت و شناخت خود را از ساختار اداری و اجرایی کشور عمیق‌تر کرد. پس از شهادت سردار سرلشکر محمد پاکپور، سردار وحیدی در یکی از حساسترین مقاطع، هدایت سپاه را بر عهده گرفت و اکنون با ارتقای درجه به سرلشکری، در جایگاه فرماندهی کل سپاه پاسداران قرار گرفته است. این مسئولیت در شرایط جدید منطقه‌ای و پس از تحولات اخیر، نیازمند ترکیبی از تجربه عملیاتی، شناخت محیط امنیتی، مدیریت راهبردی و توان هماهنگ‌سازی ظرفیت‌های مختلف دفاعی و امنیتی کشور است؛ ویژگی‌هایی که در کارنامه چهار دهه‌ای سردار وحیدی به خوبی دیده می‌شود.

افشای رسوایی و شکست امنیتی بزرگ انگلیس

ارتش انگلیس به وجود یک رخنه امنیتی جدی در ناوگان پهپادهای جاسوسی دریایی خود اعتراف کرده است. بر اساس گزارش روزنامه تلگراف، داده‌های شهپادهای نیروی دریایی انگلیس به طور مخفیانه به چین ارسال می‌شد. با وجود تضمین‌های امنیتی، دوربین‌های نصب‌شده روی این ناوگان حاوی قطعات چینی بودند و تحقیقات نشان داد که این دوربین‌ها سیگنال‌ها را به یک آدرس IP در چین ارسال می‌کردند. وزارت دفاع انگلیس پس از آگاهی از این موضوع، اتصال آنها را قطع کرد. این شهپادها که توسط گروه فناوری کراکن ساخته شده‌اند، در ماه مارس خریداری شدند و قرار بود به عنوان بخشی از برنامه انگلیس برای حفاظت از آبراه‌ها به تنگه هرمز اعزام شوند. وزارت دفاع انگلیس مدعی شده است که هیچ داده حساسی نقض نشده و آسیب‌پذیری‌ها اکنون برطرف شده‌اند، اما مقامات آگاه این وزارتخانه این اتفاق را یک «شکست بزرگ» توصیف کرده‌اند. این افشاگری در حالی صورت می‌گیرد که انگلیس خود را یکی از متحدان نزدیک آمریکا در منطقه معرفی می‌کند و قصد دارد با اعزام این تجهیزات به تنگه هرمز، در نظارت بر آبراه‌های استراتژیک مشارکت داشته باشد. با این حال، وجود چنین رخنه امنیتی در تجهیزات نظامی این کشور، سوالات جدی را درباره توانایی لندن برای ایفای نقش مؤثر در منطقه و همچنین امنیت اطلاعاتی آن مطرح کرده است.

موشک فاکتوری ایران رونمایی شد

پایگاه خبری تایم در گزارشی با اشاره به روند جدید ایران برای عبور امن از تنگه هرمز، نوشته است که «فاکتور صادر شده برای عبور امن از تنگه هرمز، موشک ایران به سوی اقتصاد آمریکا است.» بر اساس این گزارش، اخذ اطلاعات، استعلام، دریافت بهای خدمات و صدور یک فاکتور، تنها بروکراسی لازم برای عبور امن از تنگه هرمز است که ایران آن را «ترتیبات ایرانی» نام گذاری کرده و از طریق این فاکتور، «شیر ۲۰ درصد نفت جهان را به دست گرفته است.» تایم با اشاره به افزایش قیمت نفت از ۷۰ دلار به مرز ۸۸ دلار از یکشنبه تاکنون، نوشته است که حملات این روزهای ایران نه از مسیر موشک، بلکه از راه فاکتور پیگیری می شود و این ذخایر راهبردی نفت آمریکا است که هزینه لفاظی های دونالد ترامپ را می پردازد. به گفته این رسانه، هزینه این اقدام به تنهایی سبب شده است که ذخایر راهبردی نفت آمریکا ۲۵ درصد تخلیه و به کمترین میزان در ۴۳ سال اخیر برسد. این گزارش در حالی منتشر می شود که تنگه هرمز به عنوان یکی از مهم ترین گلوگاه های انرژی جهان، روزانه حدود ۲۰ درصد از نفت خام جهان را منتقل می کند و ایران با اعمال کنترل بر این آبراه و دریافت عوارض، توانسته است اهرم فشار قدرتمندی را در برابر واشنگتن و متحدانش ایجاد کند.

ذخایر نفت آمریکا خشکید

برای نخستین بار در ۴۳ سال گذشته، موجودی ذخایر استراتژیک نفت آمریکا (SPR) با افت ۶,۱ میلیون بشکه‌ای در هفته به ۲۹۸,۷ میلیون بشکه رسید و از کانال ۳۰۰ میلیون بشکه‌ای عبور کرد. بر اساس داده‌های تازه وزارت انرژی ایالات متحده، این رقم در قیاس با حجم حدود ۴۱۵ میلیون بشکه‌ای که پیش از رویارویی نظامی آمریکا و رژیم صهیونی با ایران ثبت شده بود، افتی چشمگیر را نشان می‌دهد. کریس رایت، وزیر انرژی آمریکا، اخیراً اعلام کرده است که بازگرداندن این ذخایر به تراز مطلوب، کاری هزینه‌بر و زمان‌بر خواهد بود و به برآورد اولیه دولت، نزدیک به ۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری و چندین سال زمان نیاز دارد. این سطح پایین ذخایر از آن رو حائز اهمیت است که SPR به عنوان اصلی‌ترین اهرم واشنگتن برای مواجهه با شوک‌های ناگهانی عرضه شناخته می‌شود. عبور موجودی از آستانه ۳۰۰ میلیون بشکه، به معنای کاهش چشمگیر چانه‌زنی و توان عملیاتی آمریکا برای آزادسازی نفت در بحران‌های احتمالی آینده نسبت به دهه‌های قبل است. این کاهش در شرایطی رخ می‌دهد که آشفته‌گی‌های ژئوپلیتیکی در خاورمیانه و اختلالات پایدار در زنجیره تأمین جهانی، فشار بر بازار نفت را تداوم بخشیده و قیمت نفت را به بالای ۸۸ دلار در هر بشکه رسانده است.

اعتراضات گردها علیه حکومت جولانی

پس از حمله عناصر همسو با دولت الجولانی به کاروانی از آوارگان کُرد که به دنبال بازگشت به شهر سری کانیه (راس العین) بودند، معترضان کُرد در استان حسکه با تجمع در مقابل مقر امنیت عمومی سوریه، پرچم شورشیان سوری را از ساختمان‌های دولتی پایین آوردند. شبکه کُردی روداو گزارش داد که این کاروان پس از هفت سال آوارگی برای بازگشت به شهر خود راهی شده بود که از سوی عناصر وابسته به شورشیان سوری مورد حمله قرار گرفت و این حمله به زخمی شدن شماری از غیرنظامیان از جمله سالمندان، بازداشت دو نفر و خسارت سنگین به خودروهای شهروندان کُرد انجامید. عبدالحلیم سلیمان، روزنامه‌نگار و از اهالی کوچانده‌شده، به روداو گفت که این حمله «پیامی صریح در مخالفت با بازگشت آوارگان به مناطق اصلی» است و نشان می‌دهد که عناصر وابسته به شورشیان بر منافع به‌دست‌آمده در داخل شهر از طریق تصرف خانه‌ها و مناصب شغلی اصرار دارند. سلیمان افزود که این حمله بیانگر مخالفت علنی با تصمیم ملی بازگرداندن آوارگان بر اساس توافق ۲۹ ژانویه میان نیروهای دموکراتیک کُرد (قسد) و دولت سوریه است. در پی این اتفاقات، ده‌ها تن از اهالی حسکه در تجمعی اعتراضی خواستار بازخواست عاملان حمله و تأمین بازگشت امن همه آوارگان شدند. هم‌زمان با این اعتراضات، طرفداران شورشیان سوری در سری کانیه به منازل کُردهایی که اخیراً بازگشته‌اند، تیراندازی کردند. این تحولات در حالی رخ می‌دهد که دولت الجولانی با چالش‌های جدی در مدیریت اقلیم‌های مختلف سوریه و تأمین امنیت آوارگان مواجه است.

◀ نیروهای مسلح یمن بامداد امروز با موشک‌های بالستیک و پهپادهای تهاجمی، پایگاه‌های مزدوران سعودی و شبه‌نظامیان اماراتی را در مأرب و بندر المخاء هدف حملات هوایی قرار دادند. یک منبع نظامی یمنی به ریانووستی گفت که اردوگاه‌های مزدوران سعودی در مأرب هدف حمله قرار گرفته است. همزمان، این رسانه از هدف قرار گرفتن پایگاه‌های مزدوران سعودی و شبه‌نظامیان اماراتی در بندر المخاء خبر داد. همچنین منابع محلی از شنیده شدن صدای انفجارهای متعدد در شهر مأرب گزارش داده‌اند. این عملیات در ادامه حملات نیروهای مسلح یمن علیه ائتلاف سعودی-اماراتی و در واکنش به تداوم محاصره و تجاوزات علیه این کشور انجام شده است.

◀ عبدالحفیظ نوفل، سفیر فلسطین در مسکو، اعلام کرد: «شمار شهدای حملات رژیم صهیونیستی به نوار غزه از اکتبر ۲۰۲۳ تاکنون از ۷۵ هزار نفر گذشته و حداقل ۲۵۰ هزار فلسطینی نیز مجروح شده‌اند.» وی با اشاره به شهادت ۱۱۳ نفر از دو خانواده «ابوشریعه» و «الحسین» گفت: «این فاجعه به تنهایی ابعاد فاجعه

انسانی در غزه را نشان می‌دهد.» نوفل تصریح کرد: «اسرائیل همچنان جنگ را پایان نمی‌دهد. آنها هم‌اکنون تقریباً ۷۲ درصد از نوار غزه را کنترل می‌کنند، با این حال از عقب‌کشیدن نیروهایش خودداری می‌کند.» این دیپلمات فلسطینی، خواستار تضمین دسترسی کمیته ملی اداره غزه برای آغاز وظایفش شد.

◀ بری مک‌کافری، ژنرال چهارستاره بازنشسته ارتش آمریکا، با اشاره به بن‌بست واشنگتن در جنگ با ایران، اذعان کرد که آمریکا دیگر «گزینه نظامی مؤثری برای بازگشایی تنگه هرمز در اختیار ندارد» و این اقدام مستلزم اعزام نیروهای زمینی گسترده، یک عملیات حدوداً یک‌ساله و تحمل تلفات قابل‌توجه آمریکایی خواهد بود. مک‌کافری که از کهنه‌سربازان جنگ ویتنام و فرمانده میدانی سابق نیروهای آمریکایی در جنگ خلیج فارس است، وضعیت کنونی آمریکا در قبال ایران را «یک بن‌بست کامل» توصیف کرد و گفت که گزینه نظامی برای بازگشایی تنگه هرمز از روی میز کنار گذاشته شده و اکنون تنها گزینه دیپلماتیک مطرح است.

◀ پارلمان ترکیه قانونی برای حمایت از روند صلح با حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) تصویب کرد. بر اساس این قانون، اعضای پ.ک.ک که در عملیات‌های منجر به قتل مشارکت نداشته‌اند، پس از بازگشت به ترکیه تحت پیگرد قضایی قرار نخواهند گرفت. همچنین شورای امنیت ملی ترکیه بر روند اجرای مفاد این قانون از جمله انحلال پ.ک.ک و خلع سلاح نیروهای آن نظارت خواهد کرد. اجرای قانون تحت نظارت کمیته‌ای متشکل از معاون رئیس‌جمهور، وزیران دولت و رئیس سازمان اطلاعات ترکیه انجام می‌شود.

◀ یوزی رابی، کارشناس مرکز پژوهش‌های دایان وابسته به دانشگاه تل‌آویو، با اشاره به ضعف آمریکا گفت: «بر همگان از جمله برای ایران مسجل شده است که ایالات متحده و رئیس‌جمهور این کشور در بدترین شرایط ضعف خود قرار دارند.» وی تأکید کرد: «اسرائیل از این پس نباید تکیه چندانی به آمریکا داشته باشد بلکه صرفاً رویکرد تحقق منافع خود را در پیش بگیرد.» رابی با ابراز تردید درباره رفتارهای ترامپ افزود: «من نمی‌دانم ترامپ دقیقاً چه می‌کند اما امیدوارم که بداند چه می‌کند ولی به هر شکل اسرائیل نباید به او چندان تکیه‌ای داشته باشد. بیم آن وجود دارد که او شکل

دیگری از پیروزی را برای خود ترسیم کرده و به عنوان راه خروج و فرار خود برگزیند.»

◀ علی فالح الزیدی، نخست‌وزیر عراق، در نشست چارچوب هماهنگی گروه‌های شیعه از قریب‌الوقوع بودن تکمیل کابینه خود خبر داد. بر اساس گزارش خبرگزاری رسمی عراق، در این نشست که با حضور نخست‌وزیر برگزار شد، اوضاع داخلی عراق در دو بخش دولتی و قانونگذاری و همچنین آخرین وضعیت خدمات‌رسانی و امنیت مورد بحث و بررسی قرار گرفت. چارچوب هماهنگی گروه‌های شیعه که اکثریت پارلمان عراق را در اختیار دارد، نشست دوره‌ای خود را با محوریت بررسی روند تشکیل دولت و مسائل جاری کشور برگزار کرد.